

Deseti pothvat Unije jest izdavanje *Zbornika filozofa Srednjega Vijeka* (Corpus Philosophorum Medii Aevi). Povjerenstvo Unije za taj posao vrlo je brojno. Na molbu izvjestioca toga povjerenstva Monsignora Georgea Lacombea (američkoga profesora bogoslovlja) preuzeo je naš član Unije, dr. Manojlović, da iznađe, ima li u području našega naroda takvih rukopisa. Zasad je dovoljno bilo potražiti takove rukopise latinske. U tu svrhu upravio je on okružnicu našim državnim i drugim arhivima, katoličkim crkvenim institucijama, osobito samostanima, s molbom, da mu se u tom pogledu poda obavijest. Velika većina zamoljenih brzo se odazvala, ali s negativnim rezultatom. Samo su se našli takovi rukopisi vrlo znatni, u samostanu otaca dominikanaca u Dubrovniku. Izvještaj o. Antonina Zaninovića, knjižničara, o tim rukopisima poslan je Msgru Lacombeu.

U Zagrebu, 1. septembra 1931.

Dr. Gavro Manojlović

400-godišnjica Collège-a de France.

Kao delegatu Jugoslavenske akademije na proslavi 400-godišnjice Collège-a de France u Parizu čast mi je izvijestiti, da sam krenuo na put 14. juna o. g. u 5 sati poslije podne. U Pariz sam stigao 15. juna o ponoći.

Drugi dan, u utorak 16. juna, otišao sam u Collège de France, da najavim svoj dolazak i da primim potrebne upute, pozivnice i ulaznice, koje su već bile spremljene za svakog najavljenog delegata.

U četvrtak, 18. juna, od 10—11 sati bio sam na predavanju H. Vincenta o Claude Bernardu. Od 11—12 sati predavao je S. Lévi o uvođenju sanskrta u ciklus predavanja Collège-a de France. Od 15—18 sati bilo je istoga dana primanje delegata u stanu glavnog administratora Josepha Bédiera. Na ulazu bila je postavljena statua Guillaumea Budéa, koji je potaknuo Franju I., da osnuje Collège de France. Na pročelju postavljen je bio kip toga kralja, dok su na fasadi, poput lepeze, bile istaknute zastave od 34 nacije, koje su poslale svoje delegate. Zastupane su bile 243 naučne institucije.

U predvorju Koledža pozdravio je delegate g. J. Bédier. Profesor univerziteta u Oxfordu T. W. Allen istaknuo je zasluge Koledža, kao centra humanizma, po filološku nauku. Važnost Ko-

ledža i za druge zemlje naglasio je H. Lüders, delegat pruske akademije, istaknuvši naročito veze njemačkih orijentalista i stručnjaka Collège-a de France.

Municipij grada Pariza i predsjednik municipalnog vijeća Comte Jean de Castellane dao je u 20 sati učesnicima proslave diner u l' Hôtel de Ville, a iza toga koncerat od 22—23 sata. Odmah ću dodati, da sam učestvovao na svim priredbama Koledža, kao i na svim primanjima, priređenim u počast delegata. U petak, 19. juna, predavao je E. Faral o proučavanju srednjega vijeka u Koledžu. Više me zanimalo predavanje P. Langevina o fizici na Collège-u de France.

Glavni dio proslave započeo se istog dana u 14 sati 45 minuta u velikom amfiteatru Sorbone. Svečanoj sjednici predsjedao je predsjednik Republike g. P. Doumer. Od govornika prvi je pozdravio Collège de France rektor pariskog univerziteta Charléty. Kao zastupnik najstarijeg univerziteta govorio je A. Ghigi, rektor univreziteta u Bolonji, u ime stranih delegacija. Iza toga A. Millebrand u ime Francuskog Instituta, pa zastupnici ostalih akademija i akademije lijepih umjetnosti u Parizu.

Iza toga izvršeno je predavanje adresa. Najprije su došle na red akademije, a po tom univerziteti, i to prema godini, u kojoj su osnovani. Kako sam ja nosio zajedničku adresu univerziteta u Zagrebu i Jugoslavenske akademije, uvršten sam među delegate akademija. Noseći adresu delegati su predstavljeni g. predsjedniku Republike, i predavali adresu administratoru J. Bédieru. Za našu adresu našao je g. Bédier nekoliko laskavih riječi, a naročito g. A. Mazon, koji ju je drugog dana i pročitao, razgledajući gomilu predanih adresa.

Adresa, na pergameni umjetnički izrađena od gđe Olge Höcker, ima uz hrvatski tekst uporedo francuski prijevod, te glasi:

»Univerzitet Kraljevine Jugoslavije i Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu Collège-u de France.

U priznanju historičkih zasluga Collège-a de France za moralni i intelektualni napredak ljudstva s dubokim poštovanjem klanjaju se njegovoj slavnoj prošlosti zastupnici kulturnih institucija sa svih strana civilizovanoga svijeta.

Univerzitet i Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti radosno su pohrlili, da Vam u tom svečanom času prinesu svoje čestitke i izraz svojih srdačnih simpatija.

Daleko u prošlost sežu tragovi međusobnih veza naših dvaju naroda. Već u 15. vijeku živahne su bile trgovačke veze Dalmacije sa Francuskom. Utjecaj francuske literature u nas je davnašnji. Iako kratkotrajna — plodna je bila epizoda Napoleonove Ilirije. Uza sve to, vjekovna rastrganost jugoslavenske nacije kao i prilike, u kojima su živjeli naši krajevi, tek su kasno dopustile, da i do nas dopre svjetlost, koja se već od početka 16. vijeka širila svijetom iz toga kulturnog žarišta.

Od prvih početaka svojih Collège de France postavio je sebi veliki program prema svome geslu: Docet omnia. No naročitu je pažnju izazvalo u cijeloj Evropi, a entuzijazam kod slavenskih — pogotovu manjih naroda, pa i kod ilirskih preporoditelja u Zagrebu, kad je na tom slavnim institutu osnovana katedra slavenske literature. Za četiri godine svoga naučavanja Mickiewicz je pjesničkom intuicijom dao golemu sintezu slavenskoga svijeta i slavenskoga duha. Njegova zanosna riječ uzdiže i krijepi vjeru u Francusku i u njenu svjetsku misiju. Nasljednik njegov Louis Léger dolazi i k Južnim Slavenima, da lično upozna i naše krajeve. Stupa u vezu sa vodećim ličnostima, naročito sa biskupom Strossmayerom održavajući s njime živahnu korespondenciju.

Kad je nastojanjem spomenutoga prosvijećenog hrvatskog prelata i dalekovidnoga pobornika jugoslavenske misli osnovana Jugoslavenska akademija i Univerzitet u Zagrebu — uz slavu Vaših velikih prirodnjaka Ampère-a, Cuviera, Claude Bernarda, Berthelota i drugih — dopire do nas i snažna struja njihovih ideja. Znatan utjecaj očituje se kod nas i Vašeg Micheleta, Maspero-a i Renana, pa Vaših filozofa, nadasve Bergsona. Sadašnji Vaši vrijedni članovi gg. Antoin Meillet i André Mazon naučno produbljuju veze sa slavenskim svijetom, koje su inicirali Mickiewicz i Léger.

Živo želeći, da se te intelektualne relacije što ponosnije razgranaju, Univerzitet Kraljevine Jugoslavije i Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu izriču svoje tople želje za sve veći i veći budući napredak Collège-a de France, koji danas ponosno gleda na svoj dugotrajni blagoslovljeni rad.

U Zagrebu, 1. juna 1931. godine.«

Uveče u 19 sati 45 minuta diner, što ga je priredio Collège de France u l' hôtel Claridge.

U subotu, 20. juna, preko cijelog dana ekskurzija u Fontainebleau, gdje je razgledan dvor Franje I. Uveče gala predstava u Théâtre français. Igrao se Bourgeois gentilhomme.

U nedjelju, 21. juna, bio je zajednički ručak matematičara na prvom spratu Eiffelova tornja. Domaćine su bili profesori matematike u Koledžu, gg. J. Hadamard i H. Lebesgue. Poslije podne u 17 i pô sati u Palais de l' Élysée primio je delegate g. predsjednik Republike i gospođa P. Doumer.

U ponedjeljak, 22. juna, u 22 sata bilo je primanje kod maršala Lyauteya, generalnoga komisara Kolonijalne izložbe. U pozorištu, ugrađenom u Palais d' information, urođenici raznih francuskih kolonija izvodili su svoje narodne plesove. Iza toga razgledanje efekata čarobne rasvjete vodoskoka i izložbenih zgrada.

U utorak, 23. juna, ogledao sam izložbu priređenu u Nacionalnoj biblioteci o 400-godišnjici Koledža. Uz slike i biste istaknutih članova Koledža (među njima i poprsje i portret Lalande-a, velikog prijatelja R. Boškovića!) izložene su bile njihove knjige, rukopisi, aparati i instrumenti, kojima su se oni služili u svojim istraživanjima.

G. Millet bio je ljubezan, da g. Pavlu Popoviću, delegatu beogradskog univerziteta, i meni bude jedno dopodne tumačem u internacionalnoj vizantinskoj izložbi u Louvre-u.

Blagodareći upravi Akademije, što mi je omogućila veliko uživanje, da sam mogao prisustvovati velebnoj proslavi 400-godišnjice Collège-a de France, dodajem, da sam se u Zagreb povratio u petak 26. juna u 13 sati.

U Z a g r e b u, 2. jula 1931.

Dr. Vladimir Varićak
